

PB

Ó Cuív, Shán

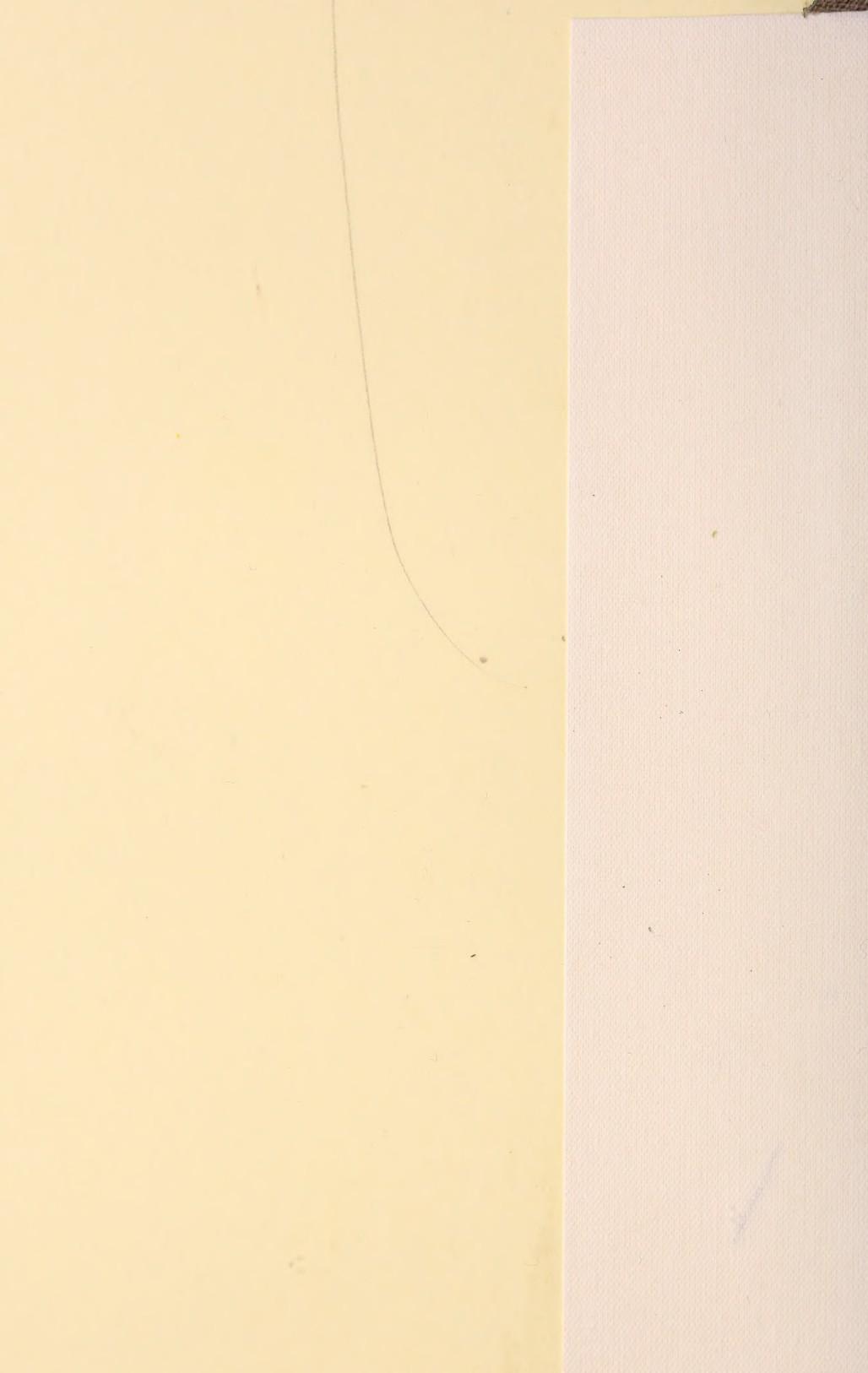
1223

.O32

An cómgar : cun na Gaedilge d'foígluim

1921

DOES NOT CIRCULATE

Digitized by the Internet Archive
in 2013

NEW AND REVISED EDITION

AN CÓMGAR

CÚN NA GAEÓILGE Ó FOGLUIM

SHÁN Ó CUÍV.

DO CUÍV LE CÉILLE.

1 SCÓIP LEANBHARDE RGOITE

BRÚN ASUS Ó NÓLÁIN, TEÓR.

1 MBALTE ÁTA CLÍAT :: 1 MBÉAL PEIRSTE :: 1 SCORCAIS
1 BPORTLÁIRSE.

1921.

FÓSARAIÉAN SÁC CÉASAT ÁPI CORNAM.

PB1223

D15

PREFACE

HUNDREDS OF THOUSANDS of pupils have studied Irish in the National Schools in the past twenty years. How many of them have become Irish speakers? Very few, unfortunately. The failure of the schools to make Irish speakers is due largely to the want of suitable text books. Most of the books prescribed by the National Board for the third standard—that is the first year's course of Irish as an "extra subject"—are made up of artificial sentences which ignore the simplest words and commonest constructions of living Irish speech.

The lessons in this book contain no phrase that would not be heard in an Irish-speaking community in West Munster. They associate the language with objects and living ideas and they are so constructed as to obviate altogether the necessity for translation. The teacher using this book will find it profitable to explain in English to English-speaking learners the more difficult constructions that occur in the lessons, but it should never be necessary to translate the words or phrases in the lessons. *The aim should be to make the student think in Irish from the start.* This can easily be done with all the sentences in the book, and once the student has acquired the habit of thinking in Irish in the simpler forms of the language he will bring this habit with him when he comes to deal with the more complex forms of Irish speech. Dictation should be begun after the students have gone over the book for the first time.

The use of a phonetic transcription is now universally recognised as absolutely essential in the first stages of the study of French, English or Irish by non-native speakers, owing to the fact that the ordinary spelling of these languages is so different from the pronunciation. This book can also be obtained in phonetic spelling. The lessons are identical in the two editions of the book.

AN COMGAR

CEACHT A H-ASION. I. AN CÉAD CEACHT.

borga	borga eile	borgai
cártá	cártá eile	cártai
cóta	cóta eile	cótaí
falla	falla eile	fallai
mála	mála eile	málaí
póca	póca eile	pócaí
rúoca	rúoca eile	rúocai
fáinne	fáinne eile	fáinni
caillín	caillín eile	caillini
lúirón	lúirón eile	lúiróni
capall	capall eile	capall
leabhar	leabhar eile	leabhar
gárrún	gárrún eile	gárrún
doctúir	doctúir eile	doctúir
peictiúir	peictiúir eile	peictiúir
páipéar	páipéar eile	páipéir
buirdéal	buirdéal eile	buirdéir
bótar	bótar eile	bóithe
buaċċail	buaċċail eile	buaċċaili
ceann	ceann eile	cinn
dorar	dorar eile	dóirre
dritáir	dritáir eile	dritáireachá
fear	fear eile	fír
lá	lá eile	laetéanta
mac	mac eile	mic
peann	peann eile	peanna
atáir	atáir eile	aitíreacá
afar	afar eile	afaril
amhrán	amhrán eile	amhráin
uball	uball eile	ubla
úrláir	úrláir eile	úrláir

ceacht a dō. II. an daif ceacht.

briod	briod eile	brioda
carod	carod eile	caroda
fumneod	fumneod eile	fumneoda
óiriod	óiriod eile	óirioda
cor	cor eile	cora
cluair	cluair eile	cluara
bean	bean eile	mna
binnre	binnre eile	binnri
caethoir	caethoir eile	caethoireaca
caorla	caorla eile	caorle
dúrifíur	dúrifíur eile	dúrifearla
fiacal	fiacal eile	fiacula
lám	lám eile	láma
máctaip	máctaip eile	mácta
méar	méar eile	méireanna
páirc	páirc eile	páisceanna
rásail	rásail eile	rásileanna
rúnáid	rúnáid eile	rúnardeanna
rúnil	rúnil eile	rúnile
teime	teime eile	teinte
tall	tall eile	talla
insean	insean eile	inseana
oiróce	oiróce eile	oiróceanta

CEACHT A TRÍ. III. AN TRÍOMHAD
CEACHT.

AN

an borga
an cárta
an cótá
an falla
an málá
an póca
an róoca

an cailín
an lúirón

an capall
an leabhar
an gárrún

an dochtúir
an peictiúir

an páipéar
an buirdéal

an bódáir
an buaċaill
an dopar
an fear

an t-aċċair
an t-afar
an t-amplán
an t-uħall
an t-úpláir

NA

an borga eile
an cárta eile
an cótá eile
an falla eile
an málá eile
an póca eile
an róoca eile

an cailín eile
an lúirón eile

an capall eile
an leabhar eile
an gárrún eile

an dochtúir eile
an peictiúir eile

an páipéar eile
an buirdéal eile

an bódáir eile
an buaċaill eile
an dopar eile
an fear eile

an t-aċċair eile
an t-afar eile
an t-amplán eile
an t-uħall eile
an t-úpláir eile

na borgái
na cártaí
na cótái
na fallái
na málái
na pócaí
na róocaí

na cailíní
na lúiróní

na capaill
na leabhair
na gárrúní

na dochtúirí
na peictiúirí

na páipéir
na buirdéil

na bódáir
na buaċailli
na dopar
na fear

na haċċieħaċċa
na harar
na hampláin
na huħla
na húpláir

CEACHT A CEATCAIR. IV. AN CEATRUSGAÓ
CEACHT.

AN

an bhrós

an carós

an fumneóis

an óirbhs

an cōr

an cluair

an bean

an binnre

an éatcaoirí

an caoira

an dhrifíní

an fiacal

an lám

an máitíair

an páirc

an r̄soil

an tr̄ráid

an trúil

an teime

an tall

an in्गean

an oróche

NA

na bhrósa

na carósa

na fumneósa

na nóbhrósa

na cōra

na cluara

na mná

na binnri

na éatcaoiríreaca

na caoire

na dhriféaraaca

na fiacula

na láma

na maitíreaca

na páircéanna

na r̄soilleanna

na tr̄ráideanna

na rúile

na temte

na nialla

na in्�gseana

na horócheanta

CEADCT A CÚIG. V. AN CÚIGMÁD
CEADCT.

beag, beaga; móir, móra; fada; gearr, gearrha; áiri, áiria; íreal, írle; tuib, tuiba; bán, bána; donn, donna; burde; dearg, dearda; gorm, góirma; láidir, láidire; lag, laga; dear, deara.

Fáinne dear. Órtho beag. Órtho móir.
Órthos beag. Órthos móir. Feair móir. Bean beag. Leabhar bán. Leabhar tuib. Leabhar gorm. Leabhar dearg. Leabhar burde.
Fala árd. Fala íreal. Sárrún láidir.
Sárrún laga. Cailín dear donn. Capall burde.
Capall donn. Capall tuib. Fuaimha fada.
Óinnre gearr. Meair fada.

An fáinne dear. An órtho beag. An
órtho móir. An órthos beag. An órthos móir.
An feair móir. An bean beag. An leabhar bán.
An leabhar tuib. An fala árd. An
fala íreal. An sárrún láidir. An cailín
dear donn. An capall burde. An capall
tuib. An fuaimha fada. An óinnre gearr.
An meair fada.

Na báirtho beaga. Na báirtho móra. Na
órthos beaga. Na órthos móra. Na fáinne
deara. Na fuaimhaí fada. Na óinnri
gearrha. Na meirneanna fada. Na cailín
beaga. Na buaċonllí beaga.

ceadct a se VI. an semadct ceadct.

a ri a s r e

as an ndoirif. a ri an bfarla. a ri an
uirilair, a ri an mbord. fe'n mbord. a ri
an mbordis. a ri an mborga. a ri an lurdin.

a ri an oirdis. a ri an meir. as an
bfuinneoid. a ri an bfeair. a ri an scoir.
a ri an eadac.

fe'n ngearrun. fe'n gcaillin. a ri an
gcapall. fe'n gcapall. as an oteine.

a ri an bfuairta. a ri an mbinnre. a ri
an ngearrun. a ri an gcaillin. a ri an leabhar.
fe'n leabhar.

as an ngeata. a ri an mala. a ri an
gcarois. a ri an laim. a ri an gcosta. a ri
an mbordair.

as an rsoil. a ri an gcatdor. fe'n
gcatdor. a ri an gcluair.

ceadct a seadct VII. an
seadctmað ceadct.

tá ní'l an bfuil? ná fuit? cá bfuil?

Tá an ccatdorí ag an ndoifur. An bfuil an borga ag an ndoifur, a Tomair? ní'l, a òuine uafail. ná fuit? ní'l. Cá bfuil re? Tá re ari an mbórt.

An bfuil an ccatdorí ag an dteime, a Shiile? ní'l, a òuine uafail (a bean uafail), tá ri ag an ndoifur.

Cá bfuil an leabhar dub, a mhdair? Tá re ari an mbórt.

An bfuil an leabhar deairg ari a mbórt? Tá. Tá feair mór ag an dteime, a Tarog, ná fuit? Tá, a òuine uafail.

An bfuil caillín deair ag an dteime? ní'l. Tá caillín deair ag an bfuinneodis. Tá capall donn ag an ndoifur. Tá na cártaí bána ari an mbínnre. Tá na cártaí gorma ari an mbórt. Tá fáinne deair ari an lúidín. Tá fáinne ari an órtdis.

An bfuil fáinne ari an úrláir? ní'l. An bfuil mala ari an úrláir? Tá. Tá mala mór ari an úrláir, agus tá mala beag ari an mbórt. ní'l mala ari an gcatdorí.

CEADHT A H-OCHT. VIII. AN T-OCHTMADÓ
CEADHT.

ANOID; ASUR; EILE; SO LÉIN; AC;
AON; CAD?

Tá catádoirí ag an ndoirí, agur tá
catádoirí eile ag an Ófhuinneodis anoir. Tá
an catádoirí móri ag an ndoirí, agur tá
an catádoirí beag ag an Ófhuinneodis. Níl
aon leabhar ag an ndoirí, ac tá leabhar
aí an mbórd.

An Ófhlil an leabhar burde aí an mbórd,
a Domhnall? Tá, a dhúine uafail, agur an
leabhar goirm agur an leabhar duib.

An Ófhlil an leabhar deairg aí an uirláir,
a micil? Níl, tá ré aí an mbórd; tá
na leabhair go léir aí an mbórd.

An Ófhlil an borga aí an mbórd? Níl.
Cá Ófhlil ré? Tá ré aí an gcatádoirí.

An Ófhlil an leabhar aí an gcatádoirí?
Níl, ac tá cárta bán aí an gcatádoirí.
Tá an leabhar aí an mbinnre.

Cad tá aí an mbinnre anoir, a Órlaí? An
éanc. An Ófhlil an málá aí an uirláir?
Tá, tá no málai go léir aí an uirláir.

CEACHT A NAOI. IX. AN NAOMHAD
CEACHT.

I.	II.	III.	IV.
mé (me)	oīm	ádam	fúm
tú (tu)	oīt	ádat	fút
ré (é)	aír	áde	fé
rí (i)	uīrte	áice	fúrite
rinn	oīrainn	ádairnn	fúinn
rib	oīraiñ	ádairñ	fúiñ
riao (iaò)	oīca	áca	fúcta

Tá cóna tóir oīm. An bhfuil cóna
tóir oīt? Níl.

Tá Seán ag an nuaonar. An bhfuil
cóna báin aír? Níl, tá cóna duib
aír.

Tá cóna báin aír níosra. An bhfuil
náta uīrte? Níl, ácc tá náta oīm
fírin.

CEADCT A VEIC X. AN VEICMAD
CEADCT.

A3

FIOR

ANNRO

TÁ A FIOR A3AM; TÁ A FIOR A3AT; TÁ A FIOR A1SE;
TÁ A FIOR A1CE; TÁ A FIOR A3A1NN; TÁ A FIOR
A3A1B; TÁ A FIOR ACA.

TÁ LEABHAR MÓR AG SIOMBÁN NÍ TUAMA,
AC NÍL AON PEANN A1CE.

AN ÓFUIL PEANN AGAT-RA, A SHÉAMIN? TÁ,
A BEAN UARAL, AGUS TÁ LEABHAR AGAM. TÁ
LEABHAR EILE AG MÍCHEÁL Ó FOIGHLEODA, AC NÍL
AON LEABHAR AG COIMAC Ó CONAHL.

AN ÓFUIL AN CÁILC AGAT, A ÓRIÚGDE?
NÍL, A BEAN UARAL.

AN ÓFUIL A FIOR AGAT CÁ ÓFUIL AN CÁILC?
NÍL.

AN ÓFUIL 'FIOR AGAT-RA, A PHÁDRIAG? TÁ,
A BEAN UARAL, TÁ RÍ API AN MBÓRDO.

AN ÓFUIL AN MÁLA AGAT, A ÓRIAM? TÁ,
A BEAN UARAL.

TÁ AN MÁLA BURDE API AN MBÍNNRE. CÁ
ÓFUIL AN MÁLA DEARNS? NÍL 'FIOR AGAM.

AN ÓFUIL 'FIOR AGAT-RA, A CÁIT? TÁ,
A BEAN UARAL, TÁ RÉ FÉN MBÓRDO.

CÁ ÓFUIL LIAM, A PHÁDRIAG? NÍL 'FIOR
AGAM. NÁ FUIL RÉ ANNRO? NÍL.

ceadct a h-aon-déag. XI. an
t-aonmád ceadct déag.

mo do a a ár bún a
atáin mátaíh caitíni buacailí bhoisá
rdoceái ceann

Mo mál a mór. Tá mo mál a mór agam.
Do éarla beag.

An bfuil do éarla beag ar an mbord,
a mísí? Tá. Tá Seán ag an ndoirí.
Tá a peann ar an gcaitaoir.

Tá Sile ag an bfuinneodis. Tá a mál
ar an uirlári. Tá a hataír aonro. Níl
a mátaír aonro.

Tá mo bhródha oírt. Tá do bhródha oírt.
Tá ari mbhródha oírlainn. Bfuil bhródha
oírlain? Tá.

An bfuil Séamus agus Seán ag an
ndoirí? Táid; ac níl a gcaoróna oírtá.

Tá bean beag ag an ndoirí, agus tá
bhródha bána uipite. Tá fáinne buithe ar
a lúidín. An bfuil fáinne ar a hóirdois?
Níl, ac tá fáinne ar meara eile.

Caoi tá ar a ceann? Níl aon riud
ar a ceann, ac tá hata ar mo ceann-ra.

An bfuil na caitíni ag an dtéine? Táid.
An bfuil a mbhródha oírtá? Tá.

An bfuil a mbhródha ar na buacailí?
Tá, agus tá rdoceái oírtá.

CEACHT A DÓ-DEAS. XIII. AN DARA
CEACHT DEAS.

1

báile	póca	lám	dhúitáin
	dhúiriún		buaċċail

AN ÚFUIL BÚR LEABAIR AGAIBH GO LÉIR,
A BUACČAILLÍ? TÁ LEABAIR AGAM-RÁ, A DÚINE
UAFARIL.

CÁ ÚFUIL RÉ, A MÍCIL? TÁ RÉ IM' PÓCA
AGAM.

AN ÚFUIL PEANN AGAT? NÍL. CÁ ÚFUIL
DO PEANN? TÁ RÉ RA BÁILE.

AN ÚFUIL DO PEANN-RÁ RA BÁILE, A SÍLE?
NÍL, A CÉ TÁ PEANN 'NA PÓCA AIGE. AN
ÚFUIL DO DHÚITÁIR ANNRO, A DÍALÍTMUÍ?
NÍL, A DÚINE UAFARIL.

AN ÚFUIL PEANN 'NA LÁIM AG SEAMUR?
NÍL, AC TÁ PEANN 'NA PÓCA AIGE. AN
ÚFUIL DO DHÚITÁIR ANNRO, A DÍALÍTMUÍ?
NÍL, A DÚINE UAFARIL.

CÁ ÚFUIL RÉ? TÁ RÉ RA BÁILE, AGUR
TÁ MO DHÚIRIŪN RA BÁILE.

TÁ SÍLE ANNRO, AGUR TÁ A DHÚITÁIR
ANNRO. TÁ A DHÚIRIŪN RA BÁILE.

CEACHT A TRÍ-DÉAS. XIII. AN
TRÍOMHADÓ CEACHT DÉAS.

DÚN, DÚNAID; ORSAIL, ORSALAS; CUIR, CUIRID;
LÉIS, LÉISID.

NÁ RO, REO RAN, RIN.

DOHAR LEABHAR BÓRD CEACHT CAILC
MÁLA

AN LEABHAR RO. AN LEABHAR RAN. NÁ
LEABHARÍ REO. NÁ LEABHARÍ RIN.

DÚN AN DOHUR, A MÍCIL, MÁ 'R E DO
TÓIL E. CUIR AN CAILC REO API AN MBÓRD.
CUIR NÁ LEABHARÍ REO API AN MBÓRD.

AN ÚRUIL DO LEABHAR FÉIM AGAT? TÁ.
ORSAIL E, MÁ 'R E DO TÓIL E. ORSALAS
GO LÉIR ÚRUIL LEABHARÍ, A ÚRACAILÍ.

LÉIS CEACHT A CÚIS, A CÓRMaic. DÚN DO
LEABHARí ANOIR. DÚNAID GO LÉIR ÚRUIL LEABHARÍ
API.

CUIRID NÁ LEABHARÍ GO LÉIR API AN MBÓRD.
NÁ CUIR DO MÁLA API AN MBÓRD, A TOMAIR,
CUIR API AN ÚRILÁR E. NÁ HORSAIL E.

ceacht a ceatáir-déas. XIV. an
ceatáramadó ceacht déas.

is, is ead; 'reao; ní, ní head; an? an ead?
náct? náct ead?

cad é dat atá nuo
é reo é rin leir.

Is borsa é reo. Tá an borsa ar an
scatáoir.

Cuir an borsa ar an mbord, a Ólaistíord.
An ar an mbord atá an borsa anois, a
Seán? Is ar, a óoine uafail.

An ar an mbord atá an éatáoir? Ní
h-ar. Cáscaill an éatáoir? Tá rí ar an
úrláir.

Cuir an leabhar ro ar an mbord, a Máire.
An leabhar goirm é rin, a Óliam? Ní head,
a óoine uafail. Náct ead? Ní head go
deimhn. Agur cad é an dat atá air?
Dat dears.

An leabhar dears é reo, leir? 'Sead.
Leabhar dears is ead é rin, agur leabhar
bán is ead é reo. Cad é an dat atá ar
an ófalla fan? Dat bán.

An falla árd é rin? Sead.

An falla árd é reo? Ní head; falla
íreas is ead é rin.

Cad é an nuo é rin? Borsa. Borsa
móir, an ead? Ní head, acht borsa beag.

CEACHT A CÚIS-DÉAS. XV. AN CÚISMADÓ
CEACHT DÉAS.

(do) Bí; ní haib; an haib? ná haib? cárhaib?
indiu; indé; annro; annran; an rsoil;
dinnéir; bheicfeart; té; leite; bainne;
aon ní; uacáth; anáin; im.

Bí mairle ní Ceallaig annro indé, ac t
níl rí annro indiu.

Cár bfuil rí, a Síle? Tá rí ra baile, a
bean uafal.

An bfuil a Órlitáiri ra baile leir? níl.
Tá ré ari rsoil indiu.

Bfuil do Órlitáiri fén ari rsoil indiu?
Tá. An haib ré ari rsoil indé? ní haib.
Cár haib ré? Do bí ré ra baile.

An haib do dinnéir agat fór, a Óonncharó?
ní haib. Ná haib? ní haib.

An haib do bheicfeart agat? Do bí.
Cad a bí agat? Do bí arián agur im agam.
An haib aon té agat? ní haib, ac bí
aodctar agam. Bí té ag Síle.

An haib aon ní eile agat? Do bí.
Cad eile a bí agat? Do bí arián agur im agam.

An haib aon té agat? ní haib, ac bí
aodctar agam. Bí té ag Síle.

CEACHT A SÉ-VÉAS. XVI. AN
SÉMADÓ CEACHT VÉAS.

TE

Liom teat leir léi linn lis teó
cé ní peadar.

Tá leabhar agam, ach ní liom fén é. An
bpuil do leabhar agat, a Seán? Tá, a
dhuine uafail.

Cé leir an leabhar ro? Ír le mícheál
Ó Tuama é.

An teat-ra an leabhar ran agat, a mícheál?
Ír liom, a dhuine uafail.

An bpuil leabhar eile agat? Tá leabhar
eile ann roimh láim agam.

Cé leir an leabhar ran? Ír tem' órúctáir
é.

An teat-ra an leabhar atá ag Seán Ó
Muirciáda, a Órlaí? Ní liom, ír leir
fén é.

Tá mala ag Sile ní Laoisairé, agur ír
leir fén é.

Tá peann agam-ra agur tá peann agat-
ra agur ír linn fén iad.

Do bhi Maighréad ann roinntéig agur do bhi
leabhar aice. Ír leir fén an leabhar a bhi
aice.

CEACHT A SEACHT-DÉAS. XVII. AN
SEACHTMÁD CEACHT DÉAS.

CÍM; NÍ FÉICIM; AN ÓFÉICEANN? NÁ FÉICEANN?
AN LÁ FÉ ÓFÉIREADÓ.

AN ÓFÉICEANN TÚ AN LEABHAR RÓ, A
CHORNAIC? CÍM, A DÚINE UAFARL. CAD É
AN DATÁT ATÁ API. DAT DÉAS. CÉ LEIR É?
NÍ FÉADAR; NÍ LIOM-RÁ É.

AN ÓFÉICEANN TUÍR AN LEABHAR DUÓ RÓ
IM' LÁIMH AGAM, A SÍLE. CÍM, A ÚEAN UAFARL.

AN ÓFÉICEANN TÚ AN LEABHAR EILE RÉO?
CÍM. AN LIOS-T-RÁ AN LEABHAR RAN? IR LIOM,
A ÚEAN UAFARL.

AN ÓFÚIL AON LEABHAR AGAT ANOIR? TÁ.
CÁ ÓFÚIL RÉ? TÁ RÉ IM' RÓCA AGAM.

CAD É AN DATÁT ATÁ API AN LEABHAR ATÁ
AGAT? DAT BÁN.

AN ÓFÚIL AON LEABHAR BURDE AGAT? NÍ'L.
ÓI LEABHAR BURDE AGAM AN LÁ FÉ ÓFÉIREADÓ,
AC NÍ'L RÉ AGAM ANOIR.

CAD TÁ API AN MBÍNNRE ANOIR? BORGÁ.
BORGÁ MÓR, AN EAÓ? NÍ HEAÓ, AC BORGÁ
BEAS.

AN ÓFÉICEANN TÚ AON NÍ EILE API AN
MBÍNNRE? NÍ FÉICIM. AN ÓFÚIL AON NÍ API
AN ÚJLÁR? NÍ'L.

CEACHT A HOCT-DEAS. XVIII. AN
T-OCTIMADH CEACHT DEAS.

I.	II.	III.	IV.
1 aon	a h-aon	ceann	duine
2 uó, uá	a uó	uá ceann	beirte
3 tui	a tui	tui cinn	tuiúr
4 ceatáir	a ceatáir	ceatáire cinn	ceatáir
5 cúis	a cúis	cúis cinn	cúisear
6 ré	a ré	ré cinn	reigear
7 reacbt	a reacbt	reacbt cinn	mórréigear
8 oct	a hoct	oct scinn	octar
9 naoi	a naoi	naoi scinn	naonbar
10 deic	a deic	deic cinn	deicniusbar

A haoi a clois; a do a clois; a tui a clois; a ceatáir a clois; a cúis a clois; a ré a clois; a reacbt a clois; a h-oct a clois; a naoi a clois; a deic a clois.

Cao a clois anoir é? Tá ré a deic a clois.

An bhfuil ré a tui a clois fóir? Níl.

Bí Seán Ó Siadhail annro ari a do a clois, ac níl ré annro anoir.

ceadct a naoi-deas. XIX. an
naomhaó ceadct deas.

deirn duibhírt ceapann so sun ná ná
ní dóis liom so bhrúil; ní dóis liom so náib.

Tá leabhar dears ari an mbord. Deir Seán Ó Tuama so bhrúil leabhar dears ari an mbord, agur deir ré sun leir fém an leabhar rán. Ní leir é.

Cé leir é? Ní feadair. Deir Tomáir Ó Ceallaigh náct leir é. Ír le Máire ní fógluða é, acht ír le Seán an leabhar dears eile rín atá ari an mbínnire.

Ná náib an dá leabhar aige indé? Bí, so deirim.

Ceapann ré anoir sun leir fém an dá ceann acu. Duibhírt ré le pádraig Ó Dálaigh so náib an dá leabhar aige indé.

Deir pádraig sun le Seán ceann acu, acht sun le Máire ní fógluða an ceann eile.

Deir Seán anoir so bhrúil leabhar burde aige mór, agur ná náib aon leabhar burde aige indé.

Cao deir Seán Ó Tuama? Deir ré go bhrúil leabhar burde aige.

An bhrúil peann agh nóra? Ní dóis liom so bhrúil. Ná náib peann aice indé? Ní dóis liom so náib.

ceacht a fíche. XX. an fícheadó
ceacht.

beirò; ní beirò; an mbeirò? ná beirò? Cá mbeirò?
indiu indé amáiriúeac. Tá c
Dé Luain Dé Máirt Dé Céadaoin Dé Aibreáin
Dé hAoine Dé Satháin Dé Domhnaí

Beirò na carliní go léir agus na buachaillí
go léir ari rgoil amáiriúeac. Ní beirò, ní
beirò mísceál ó murcada ari rgoil
amáiriúeac.

An phairí ré ari rgoil indé? Do b'í, acht
ní'l ré ari rgoil indiu agus ní beirò ré ari
rgoil amáiriúeac.

Cá b'fhl do Órlíráin, a Táin? Tá ré
ra baile.

An mbeirò ré annró amáiriúeac? Beirò.
B'í ré annró indé, agus b'í mala aige. Beirò
mala eile aige amáiriúeac.

An mbeirò do Órlíráin annró? Ní beirò.
Cá mbeirò rí? Beirò rí ra baile.

An b'fhl rí ari rgoil indiu? Ní'l, acht b'í
rí ari rgoil indé.

Beirò marie ari rgoil Dé hAoine. Ní
phairí rí ari rgoil Dé Luain ná Dé Máirt.
B'í rí ari rgoil Dé Céadaoin, aic ní'l rí ari
rgoil indiu.

ceadct a h-aon is fice. XXI. An
t-aonmhd ceadct ficeat.

conar tā? cahin a b̄eirō? cahin a b̄í? canad?
Comcais cill líinne so maic buideacar le
Día so r̄ai'b̄ maic aibat

Tā Seán r̄a baile intiu. Conar tā r̄e?
Tā r̄e so maic, buideacar le Día.

Cahin a b̄eirō r̄e annro? Ní feadair.

An mberō r̄e annro amáireac? Ní b̄eirō.
Cá mberō r̄e? b̄eirō r̄e r̄a baile.

An mberō Domnall ó Laoise annro?
b̄eirō. Cá b̄fuir r̄e intiu? Tā r̄e i gComcais.

An r̄ai'b̄ r̄e i gComcais inde? Ní r̄ai'b̄.
Cá r̄ai'b̄ r̄e? Do b̄í r̄e i gCill líinne.
Canad? i gCill líinne.

Aigur an mberō r̄e i gCill líinne amáireac?
Ní b̄eirō; b̄eirō r̄e annro.

Cahin a b̄í r̄e annro? Do b̄í r̄e annro Dé
Domnais.

Conar tā Eiblin? Tā r̄i so maic, so r̄ai'b̄
maic aigat.

An b̄fuir r̄i annro intiu? Ní'l, aigur ní
b̄eirō r̄i annro amáireac.

CEACHT A DÓ IS FÍCHE. XXII. AN DARA
CEACHT FÍCHEAD.

táim	ní'lím	an bfuilim?	ná fuilim?
táip, taoi	ní'líp	an bfuilip?	ná fuilip?
tánn tú			
tá ré	ní'l ré	an bfuil ré?	ná fuil ré?
tá rí	ní'l rí	an bfuil rí?	ná fuil rí?
táimíos	ní'límíos	an bfuilimíos?	ná fuilimíos?
tátaoi, tá ríb	ní'l ríb	an bfuil ríb?	ná fuil ríb?
táid	ní'líd	an bfuilid?	ná fuilid?

cá bfuilim? cá bfuilip? cá bfuil ré? cá bfuil rí?
cá bfuilimíos? cá bfuil ríb? cá bfuilid?

AZ TEACHT AZ IMTEACHT AZ DUL AMAC

Conar taoi, a Táirós? Táim go maist,
burdeacar le Dia, conar taoi fém? Táim
fém go maist leir.

An bfuil Seán agus Nollaig annro? Ní'líd.
Cá bfuilid? Táid riad ra baile.

Conar tátaoi go leir ra baile? Táimíos
go maist; verò Seán i gCopcais amairpeac,
agus verò Nollaig annro.

Tá Tomáir Ó Ceallaigh ag teacht anoir.
An bfeiceann tú é? Cím feapí ari an
mbótar; an é rím Tomáir? Ír é. Tá ré
annro anoir.

Náct turá Tomáir Ó Ceallaigh? Ír me.
Cá bfuil do Ógáiní, a Tomáir? Tá rí ra
baile. Conar tá rí? Tá rí go maist.

Tá bhríon ag imteacht. Táim fém ag dul
amac, leir.

ceacht a trí is fíche. XXIII. an
tríomhaó ceacht fíchead.

- (vo) bísor ní rathar? an rathar? ná rathar?
 (vo) bír ní rathair? an rathair? ná rathair?
 (vo) bí ré ní rai'b ré? an rai'b ré? ná rai'b ré?
 (vo) bí ri ní rai'b ri? an rai'b ri? ná rai'b ri?
 (vo) bímair ní rathamair? an rathamair? ná rathamair?
 (vo) bíoíair ní rathabhair? an rathabhair? ná rathabhair?
 (vo) bíodar ní rathadar? an rathadar? ná rathadar?
 cá rathar? cá rathair? cá rai'b ré? cá rai'b ri?
 cá rathamair? cá rathabhair? cá rathadar?

AZ CAINNT AZ OBAILÍ NUAS ABLAILE

Bíor az cainnt le Seán ó Seaghdá in de,
 agus dubairt ré go rai'b leabhar nuas aige.
 Do bí ré az teacht ablaile.

An rathair az cainnt le Mícheál? ní
 rathar. Ná rathair? ní rathar.

Bíor fém az cainnt leir. Beir ré ar
 rsoil amairreac. Do bí ré az obair in de.

An rathadar go leir az obair? Do
 bíodar, agus do bímair fém az obair
 annro. A rathabair? Do bímair.

An rai'b na cailíní az obair? ní rathadar,
 ac bíodar az cainnt.

Ná rai'b na buachaillí az cainnt leir?
 Do bíodar go deimhn. Bíodar go leir
 az cainnt.

Date L

3 9031 01167989 1

CELT

JAN.

bead	ní bead	an mbead?	ná bead?
beir	ní beir	an mbeir?	ná beir?
beiró ré	ní beiró ré	an mbeiró ré?	ná beiró ré?
beiró rí	ní beiró rí	an mbeiró rí?	ná beiró rí?
beimio	ní beimio	an mbeimio?	ná beimio?
beiró ríb	ní beiró ríb	an mbeiró ríb?	ná beiró ríb?
bero	ní bero	an mbero?	ná bero?
cá mbead?	cá mbeir?	cá mbeiró ré?	cá mbeiró rí?
cá mbeimio?	cá mbeiró ríb?	cá mbero?	

TÁINIS RÓR ANOÉT

Do b' Eibhlín i gCóircais inde, ač táinistí
rí a bhailte in diu, agus b' eirí rí ari rsonn
amáireas. B' eirí nóra ari rsonn leir.

An mbeirí fém ari rsonn amáireas?
Bead, beimio go leirí ari rsonn. An
nábhábaírí go leirí ari rsonn inde? Ní
nábhámaírí. B' eamur ra baile. B' é ag
obair.

An riabhsí Diairmuid ag obair? B' eamur.
An mberd riad ag obair anóe? Ní b' eirí. Ná
b' eirí? Ní b' eirí, go deimín.

Cá mberd riad amáireas? Deir Séamus
go mberd riad i gCill Áirne.

An mbeirí fém i gCill Áirne? Ní bead;
ní feanair fór cá mbead.

